

**Veiligheids Effect
Rapportage**

Centrumgebied Weert

Rapportage fase 1

Amsterdam, 21 maart 1996
Van Dijk, Van Someren & Partners
Harm Jan Korthals Altes
Tobias Woldendorp

Inhoudsopgave

	pagina
1 Samenvatting	1
2 Opdracht en werkwijze	2
3 Uitkomsten onderzoek	4
3.1 Gebruiksstructuur overdag (kaart 1)	4
3.2 Gelegenheidsstructuur overdag (kaart 2)	4
3.3 Gebruiksstructuur 's avonds en 's nachts (kaart 3)	5
3.4 Gelegenheidsstructuur 's avonds en 's nachts (kaart 4)	5
3.5 Gelegenheidsstructuur schemertijd (kaart 5)	6
4 Advies	7
4.1 Zonering centrumgebied	7
4.2 Maatregelen lange termijn	9
4.3 Maatregelen korte termijn	10
5 Verdere procedure	14
 Bijlagen	
Bijlage 1: Interviews	15
Bijlage 2: Observaties	23
Bijlage 3: Criminaliteitscijfers vermogensdelicten	29
 Kaarten	
Kaart 1: Gebruiksstructuur overdag	
Kaart 2: Gelegenheidsstructuur overdag	
Kaart 3: Gebruiksstructuur 's avonds en 's nachts	
Kaart 4: Gelegenheidsstructuur 's avonds en 's nachts	
Kaart 5: Gelegenheidsstructuur schemertijd	
Kaart 6: Minimale zelfregulerende zones	
Kaart 7: Maximale zelfregulerende zones	
Kaart 8: Aanwijzing gebieden korte en lange termijn aanpak	

1 Samenvatting

- In het Weerter centrumgebied doen zich tal van kansen voor om de veranderingen in ruimtelijke structuur en in de aanpak van het beheer te benutten ten bate van positieve veiligheidseffecten.
- De nieuwbouwprojecten voegen een aanzienlijk aantal woningen toe, waarmee het sociaal toezicht versterkt wordt en **zelfregulerende zones** kunnen ontstaan.
- De **herprofilering van winkelstraten en singels** biedt de kansen om de aantrekkelijkheid, de overzichtelijkheid en het verlichtingsniveau (sociale veiligheid) op een hoger plan te brengen. In het geval van de Singels komt het te behalen positieve effect op de verkeersveiligheid daar bij als extra winst.
- In de aanpak van het **beheer** biedt het in ontwikkeling zijnde **centrummanagement** goede kansen op positieve veiligheidseffecten: het kan een instrument worden om leegstaande verdiepingen boven winkels opnieuw als woning in gebruik te doen brengen en om sturend op te treden in de vestiging van onder meer horecabedrijven. Het opvijzelen van de woonfunctie is van belang in de **Stationsstraat** en in iets mindere mate ook in de **Langstraat**. Door de concentratie van 'trekkers' in het Muntcomplex verliest de Stationsstraat publiek en dreigen leegstand en verloedering met negatieve veiligheidseffecten als gevolg. De op handen zijnde herprofilering, die onder meer voorziet in een doorgaande route voor fietsers, draagt hiertoe bij maar is als losse maatregel niet genoeg. Een vorm van centrummanagement die sturend optreedt in het bewoonbaar maken van bovenverdiepingen en de vestiging van de juiste bedrijven op de winkelverdieping kan dit negatieve effect ombuigen in een positief effect. Een tweede aandachtsgebied voor het centrummanagement is het gebied rond de **Oelemarkt**. Het gunstigste veiligheidseffect wordt hier bereikt door **concentratie van horecavoorzieningen** op de Oelemarkt en in de direct omliggende straten. Op dit moment gaat van de verspreide vestiging van horecabedrijven onder meer in de Beekstraat een negatief veiligheidseffect uit.
- De **Hoogstraat** is net als de Stationsstraat en ook de Maasstraat qua publiekstroom overdag een onderbedeelde invalroute van de stad. Vestiging van een 'trekker', bijvoorbeeld een conferentiecentrum met recreatievoorzieningen en parkeergelegenheid op de plaats van het **Kasteel** kan hierin een ommekeer teweeg brengen, waarvan naast een gunstig economisch effect, ook een gunstig veiligheidseffect verwacht mag worden; niet alleen op de Hoogstraat, maar ook op de Kasteelsingel, waar de sociale veiligheid thans nog te wensen overlaat.
- De maatregelen die hiervoor genoemd zijn, werken op de **lange termijn**. Voor de geloofwaardigheid van dit lange termijnbeleid zouden maatregelen voor de **korte termijn** veel goed kunnen doen. Deze maatregelen kunnen het best gericht worden op preventie van delicten die in het Weerter centrum in aanzienlijke aantallen de kop op steken, te weten **fietsendiefstal** en (in mindere mate) **auto-inbraak**. De risicoplaatsen zijn bekend (voor fietsendiefstal het stationsgebied en voor auto-inbraak de stadhuisgarage). Ploegen van politiefunctionarissen, maar ook van gemeentelijke toezichthouders (stadswachten en parkeercontroleurs) zouden op korte termijn al kunnen starten met gerichte surveillance op de risicoplaatsen en het voorlichten van publiek dat nodeloos aanleiding geeft tot het plegen van de genoemde delicten. Centralisering van de gemeentelijke aansturing van deze toezichthouders kan ervoor zorgen dat een maximaal positief effect uitgaat van het preventief optreden van de genoemde toezichthouders, doordat de krachten gebundeld en activiteiten onderling afgestemd worden.

2 Opdracht en werkwijze

Het gemeentebestuur van Weert heeft Van Dijk, Van Soomeren en Partners in januari 1996 opdracht gegeven tot vervaardiging van een Veiligheids Effect Rapportage (VER) voor de binnenstad van Weert. Een VER brengt de effecten in beeld van de ingrepen in ruimtelijke inrichting en beheer die in het kader van het revitaliseringsplan zijn en worden doorgevoerd in de Weerter binnenstad. Door die ingrepen in samenhang te bezien kunnen adviezen gegeven worden om op de geconstateerde veiligheidseffecten pro-actief in te springen. De maatregelen die uit de VER rollen moeten een belangrijke bijdrage leveren aan de terugdringing van het thans in verhouding tot de overige wijken van Weert hoge onveiligheidsniveau van het centrumgebied.

Allereerst werd een startnotitie vervaardigd op basis waarvan de gemeente opdracht gaf tot uitvoering van de eerste fase.

In deze startnotitie wordt als probleemstelling geformuleerd:

"Hoe kan met maatregelen in de sfeer van beheer en inrichting pro-actief worden ingespeeld op de vele veranderingen in ruimtelijke en functionele zin, die het centrum van Weert ondergaat?"

Het sleutelwoord is hier 'pro-actief'. Dit begrip doelt niet alleen op het kunnen aanwijzen van onveiligheidsrisico's en te verwachten veiligheidseffecten van voorgenomen beleid, maar ook op het kunnen verstrekken van adviezen waarmee negatieve veiligheidseffecten omgebogen kunnen worden in positieve.

Het onderzoek dat moest leiden tot het kunnen voorspellen van veiligheidseffecten bestond uit drie delen:

- desk research (analyse van plantekeningen, adviesnotities, beleidsnota's en criminaliteitscijfers);
- interviews met gebiedsdeskundigen (gemeente, politie, bewoners, winkeliers, horeca, VAC, VVV);
- observaties op verschillende tijdstippen (dag, avond en nacht).

De eerste twee onderzoeksdelen dienden voornamelijk om de gelegenheidsstructuur in beeld te krijgen, het derde onderzoeksdeel diende ook om de gebruiksstructuur in beeld te krijgen.

De begrippen gebruiksstructuur respectievelijk gelegenheidsstructuur worden hier kort toegelicht.

- De *gelegenheidsstructuur* is het totaal van criminaliteitsgenererende danwel criminaliteitsremmende factoren in een bepaald gebied of langs een bepaalde route.

Voorbeelden van criminaliteitsgenererende factoren zijn:

- . cafés en discotheken;
- . jongerensoos;
- . opvangplaats druggebruikers, deal-adressen.

Voorbeelden van criminaliteitsremmende factoren zijn:

- . een alert beheer en een hoog niveau van professioneel toezicht;
- . een hoge mate van sociale controle door de aanwezigheid van dichte woonbebouwing en het bestaan van hechte sociale verbanden;
- . een gebouwde omgeving die qua planologische en (stede)bouwkundige

kenmerken weinig gelegenheid biedt tot het ongemerkt plegen van criminaliteit.

- De *gebruiksstructuur* is het totaal van functies en de relaties daartussen, waardoor verkeersstromen op gang komen en looproutes ontstaan.

Voorbeelden daarvan zijn:

- . het bestaan dan wel ontstaan van 'polen' aan de uiteinden van een wandelpromenade (in Weert bijv. het 'opgespannen zijn' van de promenade tussen station aan de ene kant en Bassin en Kasteel aan de andere kant).
- . het bestaan dan wel ontstaan van looproutes die de kortste route vormen tussen een grote parkeervoorziening en een uitgaans- of winkeldistrict dat geen volledig eigen parkeergelegenheid kent;
- . het bestaan dan wel ontstaan van 'trekroutes' tussen horecagelegenheden met op elkaar inspelende sluitingstijden.

De drie onderzoeksdelen vulden elkaar aan, zodat in een tijdsbestek van enkele weken een goed beeld van de gelegenheidsstructuur en de gebruiksstructuur kon ontstaan. Door deze structuren over elkaar heen te leggen, konden de effectvoorspellingen van de getroffen en voorgenomen maatregelen gedaan worden. Het onderzoeksdeel 'interviews' had behalve het verzamelen van informatie over de gelegenheidsstructuur nog een tweede doel, namelijk het verzamelen van suggesties om in te spelen op de vele veranderingen in de Weerter binnenstad. Dit materiaal is gebruikt bij het opstellen van de adviezen, die zijn opgenomen in hoofdstuk 4 van voorliggende rapportage.

3 Uitkomsten onderzoek

3.1 Gebruiksstructuur overdag (kaart 1)

- Winkels, culturele voorzieningen en openbare diensten (stadhuis) langs de lange lijnen **Langstraat-Munt-Beekstraat** trekken veel publiek. Dit komt deels per fiets, deels per auto (heel weinig te voet of per openbaar vervoer). Fietsen worden voor een deel meegenomen tot vlak voor de winkel, voor een ander deel dichtbij de lange lijnen gestald. Het parkeren gebeurt deels binnen de singels, deels daarbuiten. De plaatsen buiten de singels zijn het eerst bezet, het vult zich naar binnen toe op. Dit heeft te maken met de prijs van het betaald parkeren. De goedkoopste en gratis terreinen zijn het eerste bezet. Het relatief grote parkeerareaal binnen de singels is historisch gegroeid door de aanwezigheid van supermarkten voor de dagelijkse boodschappen. Dat vereist een parkeerplaats vlakbij de winkels.
- De **Stationsstraat** was druk gebruikt maar verliest publiek door het vertrek van de Hema. Als doorlooproute van en naar het station heeft het een geringe functie, gezien het geringe aanbod van openbaar vervoer in Weert.
- De **Maasstraat** is een stille aanlooproute doordat er geen concentraties van parkeerplaatsen aan gekoppeld zijn. Die zone van de binnenstad ligt in de luwte en de revitalisering verandert daar niets aan.
- De **Hoogsstraat** is overdag evenzeer als de Maasstraat een stille aanlooproute om dezelfde redenen als de Maasstraat. 's Avonds en 's nachts is het echter een uitloopstraat van het horecagebied, in wisselwerking met horecavoorzieningen die gevestigd zijn in de Beekstraat.

3.2 Gelegenheidsstructuur overdag (kaart 2)

- In het drukste deel van het winkelgebied (Langstraat-Munt-Nieuwe Markt) opereren **zakkenrollers en winkeldieven**.
- De parkeergebieden, waaronder de Stadhuisgarage, kennen een verhoogd risico **voor auto-inbraak en autodiefstal**. Een deel van deze delicten kan ook 's avonds of 's nachts gepleegd zijn, maar gezien de overeenkomst van de gelegenheidsstructuur met de gebruiksstructuur overdag (het zijn de parkeervoorzieningen die door het winkelend publiek gebruikt worden en die voor een deel 's avonds ontoegankelijk zijn) is het aannemelijker dat deze delicten merendeels bij de gelegenheidsstructuur overdag behoren. Mogelijk is een criminele trekroute aan het ontstaan tussen Hoogsstraat en Stationsplein. Op beide plekken wordt straathandel in drugs geconstateerd door de politie en - toeval of niet - in beide omgevingen is sprake van een verhoogd risico voor auto-inbraak.
- **Fietsendiefstal** is het delict met de hoogste frequentie van heel Weert. Van de top-20 straten voor fietsendiefstal liggen er 15 in en om het centrumgebied. De risicogebieden voor fietsendiefstal resp. inbraak in auto's vallen deels samen (omgeving station en omgeving ziekenhuis).
- **Rondhangende personen en groepen** houden zich bij voorkeur op in de Munt, waar zij gezelligheid vinden en 's winters tevens beschutting. Bij een alert beheer (keep them moving-strategie) waaiert deze overlast uit in zuidelijke en westelijke richting. Een verplaatsingseffect naar de Kloostertuin van het Ursulinencomplex ligt voor de hand, en dit effect zal groter zijn naarmate de inrichting een grotere openbaarheid suggereert.

Rond de fontein in het hart van het centrum houden zich frequent groepen jeugdigen op, veelal van allochtone afkomst. Dit boezemt Weertenaren angst in of tenminste een onbehaaglijk gevoel, waarbij de vraag rijst welke factor sterker werkt: hun aantal of hun afkomst.

3.3 Gebruiksstructuur 's avonds en 's nachts (kaart 3)

- De uitgaansvoorzieningen in de horecasfeer zijn sterk geconcentreerd aan de **Oelemarkt**. Een groot deel van het publiek komt per auto en per fiets. De auto's worden merendeels langs de singels geparkeerd (een groot deel van het parkeerareaal binnen de Singels is na 7 uur 's avonds niet meer toegankelijk). De fietsen worden in het uitgaansgebied zelf gestald (onbewaakt) of in de bewaakte stalling die direct tegen het gebied aanligt.
- De uitgaansvoorzieningen in de culturele sfeer zijn sterk geconcentreerd rond de **Munt**. Door de onoverzichtelijke routing op het traject Muntpromenade - Molenstraat wordt de relatie van deze voorzieningen met het hart van de binnenstad bemoeilijkt. Het gebruik van de Langstraat-Beekstraat als aanlooproute wordt ontmoedigd, men wordt welhaast gedwongen het uitgaanscomplex vanaf de Singel te benaderen. Daarmee wordt het bezoek van het horecagebied na afloop van theaterbezoek ook ontmoedigd. Hier ontbreekt dus een koppeling die er wel zou moeten zijn.
- Een koppeling die er niet is en die er om reden van veiligheidsrisico's ook niet moet komen is die tussen Oelemarktgebied en **Bassin**. Het laatste heeft vele potenties voor avondgebruik, echter gericht op een ander publiek. Daardoor kan geen 'trekroute' ontstaan tussen Oelemarkt en Bassin, zoals die nu bestaat tussen Oelemarkt en Beekstraat.
- De **Beekstraat** vormt in de (late) nacht een attractiepunt vanwege de eetgelegenheden die daar dan nog open zijn. Na cafésluitingstijd verplaatst een deel van het Oelemarktpubliek zich naar de Beekstraat, die dan het karakter van een 'vreetsteeg' aanneemt. Nog weer later keert men dan via dezelfde weg terug naar de auto, die in de omgeving Oelemarkt geparkeerd staat.

3.4 Gelegenheidsstructuur 's avonds en 's nachts (kaart 4)

- De uitgaansvoorzieningen in de horecasfeer bepalen de gelegenheidsstructuur 's avonds en 's nachts. **Agressie, geluidsoverlast, openbaar urineren en verkeeronveiligheid** (roekeloos rijden, met alcohol achter het stuur) zijn de uitingsvormen. Het gebied dat door deze verschijnselen geplaagd wordt is klein (Oelemarkt-Hoogstraat-Beekstraat-Hegstraat-Carisstraat) en wordt door de politie ook bewust zo klein mogelijk gehouden. 's Avonds en 's nachts is dit de enige plek in Weert waar de politie prominent aanwezig is.
- Het gebied waar - met name door vrouwen en ouderen - **onveiligheidsgevoel** ervaren wordt is groter dan het horecagebied. Ook stille en onbewoonde gebieden zoals de Wilhelminasingel en de Kasteelsingel worden als onveilig ervaren. Ouderen uit de omgeving van St Louis die 's avonds best zin zouden hebben in een gezellige avond in het etablissement Beatrix durven niet langs de Singel, terwijl de route dwars door het uitgaansgebied evenmin een alternatief vormt. De woonwijk Fatima ligt vlak tegen het centrum aan maar de afstand wordt psychologisch sterk vergroot doordat de Wilhelminasingel (breed, onpersoonlijk, verlichting gericht op autoverkeer) als sociaal onveilig wordt ervaren en dus als barrière gaat werken. Zo sluiten veel meer mensen zich 's avonds thuis op dan nodig zou zijn.

Het centrum zelf voelt ook niet bepaald veilig. Er is weinig bewoning boven de winkels, deze vormt althans niet de gewenste aaneengesloten structuur. Bovendien bestaat de bevolking hoofdzakelijk uit ouderen; er is geen goede spreiding naar leeftijd en leefstijl, hetgeen voor het uitoefenen van sociaal toezicht op verschillende tijden en manieren wenselijk is. Het onveiligheidsgevoel slaat al vlak na winkelsluiting (schemertijd) toe; het is dan erg stil op straat.

3.5 Gelegenheidsstructuur schemertijd (kaart 5)

Overdag en 's avonds vallen gebruiksstructuur en gelegenheidsstructuur voor een groot deel samen: waar de grootste drukte heerst, is ook de concentratie van potentiële buit het grootst. In schemertijd verkeren gebruiksstructuur en gelegenheidsstructuur echter in elkaars spiegelbeeld: waar de minste drukte heerst, zijn de onveiligheidsgevoelens het grootst.

Op de kaart (kaart 5) zijn deze plekken aangegeven. De Stationsstraat/stationsomgeving, de Wilhelminasingel (die door zijn breedte onpersoonlijk en verlaten aanvoelt op tijden dat er weinig verkeer is) en de open, uitgestorven parkeerterreinen worden dan een 'enge plek'. Daarnaast zijn de parkeergarages die 's avonds rond 19.00 dicht gaan in het laatste uur voor sluitingstijd een 'enge plek': niemand wil als laatste zijn auto weghalen, omdat dan de garage volledig uitgestorven is.

4 Advies

4.1 Zonering centrumgebied

Algemeen

Om grip te krijgen op de complexe samenhang tussen gebruiksstructuur en gele-
genheidsstructuur, die in het voorgaande hoofdstuk beschreven is, kan het aanbren-
gen van een zonering in het gebied een waardevol hulpmiddel zijn. De zones
worden daarbij zo gekozen, dat er binnen de zone een eenduidige samenhang
tussen gebruiksstructuur en geleghedenstructuur bestaat.

Volgens dit principe kunnen drie soorten zones worden onderscheiden en aangewe-
zen. In het onderstaande wordt deze zonering uitgewerkt.

Aanwijzing zelfregulerende zones

Met de initiatieven voor nieuwbouwprojecten voor de vulling van de aanvankelijke
open gaten en rotte plekken in de Weerter binnenstad is een unieke kans
aangegrepen voor het bereiken van een aanzienlijk veiligheidseffect. Uitgangspunt
en voorwaarde daarbij is dat het hoofdzakelijk om **woningbouw** gaat.

De terugkeer van de woonfunctie in de binnenstad kan het niveau van het op
natuurlijke wijze uitgeoefende sociaal toezicht aanzienlijk opschroeven.

De binnenstad kan daarmee een vergelijkbaar zelfregulerend vermogen (terug-)
krijgen als bijvoorbeeld een woonbuurt. Met het dichtbouwen van open gaten
wordt bovendien een verkleining bereikt van het gebied dat door professionele
beheerders besurveilleerd moet worden.

Om de beheerinspanningen van de professionele beheerdiensten effectief en
efficiënt te doen zijn, moet hun werkgebied klein en overzichtelijk zijn. Deze
diensten zijn er dus bij gebaat wanneer de zelfregulerende zones zoveel mogelijk
uitdijen. Om van een zelfregulerende zone te kunnen spreken moet aan vijf voor-
waarden worden voldaan:

- het moet om een gebied gaan dat aaneengesloten is en boven een kritische massa
uitkomt, bijvoorbeeld drie bouwblokken;
- de woningdichtheid moet boven een kritisch minimum uitkomen (twee woningen
op één bedrijfsruimte);
- het ontwerp moet sociale controle mogelijk maken (goede zichtlijnen, duidelijke
scheiding tussen openbaar en privé);
- het aantal vitale, tot actie bereid zijnde bewoners moet in evenwicht zijn met het
aantal uithuizige (jongere) en minder actiebereide (oudere) bewoners;
- er moet door het opbouwwerk en door bewoners zelf flink aan netwerkvorming
gewerkt worden (betrokkenheid met de woonomgeving ontstaat pas wanneer men
zijn burens kent).

Nieuwbouwprojecten zijn niet het enige paard om op te wedden als het gaat om
herstel van de woonfunctie van de binnenstad. Ook het weer bewoonbaar maken
van leegstaande verdiepingen boven winkels is voor dit doel een onmisbare schakel
in het beleid. Speerpuntlocatie van dit beleid zou de Stationsstraat moeten zijn,
aangezien de sociale veiligheid blijkens het onderzoek juist in de Stationsstraat het
sterkst onder druk staat. Dit beleid zou opgenomen kunnen worden in het centrum-
management dat de gemeente Weert overweegt in te voeren (zie paragraaf 4.3).

Hoe kunnen de zelfregulerende zones nu precies worden begrensd?

Ter gedachtenbepaling zijn twee kaarten getekend. *Kaart 6* geeft een variant waarin de zelfregulerende zones minimaal zijn (in het geval uiteindelijk op weinig plaatsen aan de genoemde voorwaarden wordt voldaan). *Kaart 7* geeft een variant waarin de zelfregulerende zones maximaal zijn (omdat doelbewust gewerkt wordt aan het vervullen van de voorwaarden om tot zelfregulerende zone te kunnen worden uitgeroepen). Waar de zelfregulerende zones uitbreiden treden de zones onder politietoezicht terug, en omgekeerd.

Aanwijzing zones onder politietoezicht

In het horecagebied is de politie op tijden dat dit nodig is prominent aanwezig. Het toezichtgebied wordt met opzet zo klein mogelijk gehouden. In de maximumvariant van zelfbeherende zones (zie kaart 7) is het toezichtgebied nog kleiner dan het nu is (slechts een paar blokken) en kan de politie-inzet zeer efficiënt zijn.

Het stationsgebied is thans nog niet benoemd als zone onder politietoezicht, maar gezien de risico's die uit de VER komen is er aanleiding dit alsnog te doen. Het gaat om betrekkelijk lichte criminaliteitsvormen (fietsendiefstal en auto-inbraak) waardoor verondersteld mag worden dat stadswachten hier kunnen worden ingezet, die preventief kunnen optreden, met een accent op publieksvoorlichting die aanzet tot preventief gedrag.

Aanwijzing zones onder centrummanagement

Op dit moment is een 'beheervisie' ambtelijk voorbereid voor bestuurlijke besluitvorming, die toegespitst is op het winkelgebied. Globaal komt de beheervisie neer op een sterke aanscherping van het vergunningenbeleid voor activiteiten in de openbare ruimte en ingrepen aan winkelgevels, gekoppeld aan een strakke handhaving daarvan en afgestemd op de voorgenomen herinrichting van de openbare ruimte. De beheervisie kan uitgroeien tot een vorm van (gemeentelijk) centrummanagement. Hoe een en ander vorm gaat krijgen is onderwerp van bestuurlijk beraad; de kosten die gemoeid zijn met de beschikbaarheid van voldoende handhavingscapaciteit voor het voorgenomen vergunningenbeleid (berekend op 5 full time eenheden) zullen een cruciale factor zijn in de besluitvorming.

Aan het vergunningen- en handhavingsbeleid zou bij het instellen van centrummanagement een belangrijk punt toegevoegd moeten worden, namelijk de invulling van een actieve makelaarsfunctie in de realisering van de juiste bestemming van leegkomende bedrijfsruimten, met name in de Stationsstraat, Beekstraat en op de Oelemarkt. De Stationsstraat en Beekstraat dienen zoveel mogelijk een eigen winkelsfeer te krijgen, passend bij hun functie als aanlooproute van het stadshart. Op de Oelemarkt zou bij voorkeur alle horeca geconcentreerd moeten zijn, zodat in de late uitgaansuren zo min mogelijk trekbewegingen ontstaan.

Naast de bestemming van de benedenverdieping voor bepaalde typen bedrijven zal ook het wonen-boven-winkels aandacht moeten krijgen van het centrummanagement. Deze activiteiten zouden in projectvorm gegoten kunnen worden. Na een pand-voor-pand inventarisatie van de gebruikssituatie, de eigendomssituatie en de plannen die eigenaars zelf met de bovenverdiepingen hebben kan het gemeentebestuur besluiten hoe met het project verder wordt gegaan: door overleg met eigenaars danwel per verordening, dus onder dwang.

Het is raadzaam het project in de Stationsstraat te doen beginnen, daar de sociale veiligheid in de Stationsstraat relatief zwaar onder druk staat.

4.2 Maatregelen lange termijn

Algemeen

In de sfeer van maatregelen is een onderscheid naar korte en lange termijn maatregelen zinvol. Het totale pakket zal beide typen maatregelen bevatten. Op kaart 8 is de verdeling over het centrumgebied van maatregelen naar lange resp. korte termijn grafisch weergegeven. De lange termijn maatregelen worden het eerst besproken. Dit betreft zonder uitzondering *ruimtelijke* maatregelen.

Herprofilering singelring

Het revitaliseringsplan beperkt zich tot de hoofdstraten en de pleinen in het centrumgebied binnen de singels. De concentratie op het hart van het centrum is op zichzelf begrijpelijk en verdedigbaar, daar prioriteiten moeten worden gesteld en niet alles tegelijk op de schop kan. Er schuilt echter het gevaar in dat het revitaliseringsgebied inkrimpt en de singels als administratieve grens gezien worden in plaats van als ruimtelijk object. In de visie die uit het bestemmingsplan spreekt waren de singels nog wel duidelijk in beeld en gelet op de geconstateerde danwel voorspelde (on-)veiligheidseffecten is er alle reden om de grenzen weer te herstellen waar zij in het bestemmingsplan lagen.

Concreet betekent dit: zo spoedig mogelijk een integrale visie op de singels ontwikkelen die rekening houdt met veiligheidseffecten. Prioriteit daarin is het herstellen van de sociale veiligheid langs de singelring. Dit voornemen kan gestalte krijgen door het aanbrengen van brede fietsuggestiestroken, het vervangen van de op autoverkeer ingestelde lichtmasten door fiets- en voetgangersvriendelijke verlichtingsarmaturen en het aanleggen van uitnodigende en verkeersveilige voetgangers-oversteekplaatsen overal waar de aanlooproutes van het stadshart de singelring kruisen.

Herbestemming Kasteel

In samenhang met de herprofilering van de singelring is het verbeteren van de begeleiding van de fiets- en wandelroute langs de singels door gevelwanden aandachtspunt van het lange termijnbeleid. Een van de zwakste plekken is momenteel het 'Kasteel', dat een introvert gebruikskarakter kent, hetwelk nog versterkt wordt door de bosschages op de overgang tussen kasteelterrein en Kasteelsingel.

Op deze locatie zou een inspirerend project tot stand kunnen komen met allure en uitstraling naar de Kasteelsingel. Te denken valt aan een conferentie-oord omgeven door parkeerterreinen en recreatievoorzieningen, welke terreinen dan ingericht zouden moeten zijn op medegebruik door niet-bezoekers van het conferentiecentrum. Dan zou het kasteel een echte trekker worden, waardoor de publieksstroom op de Hoogstraat ook weer toeneemt.

Nieuwbouw omgeving Bassin

Met de oplevering van de nieuwbouwprojecten aan de Kasteelsingel (Rabobank en appartementencomplex) is de aftrap gegeven voor een mogelijke revitalisering van de gehele noordschil van de binnenstad, die loopt vanaf de Kasteelsingel tot aan de Beekpoort. Hierin kunnen twee sleutelprojecten worden onderscheiden.

- **Bassin.** Het is wenselijk om de bebouwing in de noordpunt van de binnenstad (nu is daar een ijzerhandel gevestigd) en de openbare ruimte (kop Beekstraat, kop Wilhelminasingel, Bassin) als één project te zien. Door de reductie van het

aantal kruisende autobewegingen (de Beekstraat wordt promenade en de Industriekade wordt in de toekomst van de andere kant ontsloten) kan de verkeersruimte ter plaatse van het knooppunt Wilhelminasingel/Bassin sterk ingekrompen worden, met name aan de zijde van de Wilhelminasingel. De gemeente laat op dit moment verkeerskundige alternatieven voor dit knooppunt onderzoeken. Door hier een maximale inkrimping van het wegoppervlak voor snelverkeer te bewerkstelligen zou een veilige, voetgangersvriendelijke oversteek van Beekstraat naar het horecagebied in het blok Beekpoort/ Wilhelminasingel kunnen ontstaan. Dit gebied kan dan een veel sterkere relatie met de binnenstad ontwikkelen. Dit is ook gunstig voor de geplande woningbouwlocatie 'Landbouwbelang', waar nu de Albert Heijn tijdelijk gevestigd is. Het rendement van de inspanningen in de revitalisatie van de openbare ruimte zou sterk toenemen als tevens de bebouwing in de noordpunt van de binnenstad vervangen wordt door een complex dat zowel uitstraling naar de Wilhelminasingel heeft als naar het Bassin. Deze plek is het eerste dat men van de binnenstad ziet bij het passeren van de brug; zo'n plek vraagt om markante bebouwing!

- **Politiebureau.** Bij de herontwikkeling van deze locatie kan bereikt worden dat het complex (bij voorkeur een woonfunctie) georiënteerd is op de Kasteelsingel (nu is daar de blinde muur van het politiebureau). Het meest wenselijk zou zijn dat het complex ook aan de drie overige zijden (Hoge Steen, Hoge Kei en Hoogpoort) ramen in de gevels heeft.

4.3 Maatregelen korte termijn

Algemeen

Naast de verdere ontwikkeling van ruimtelijke plannen en inrichtingsvoorstellen, die pas op lange termijn effect kunnen sorteren, dienen zich ook mogelijkheden aan om op korte termijn in te spelen op (on)veiligheidseffecten. Het is belangrijk om die kans te benutten, opdat er van het veiligheidsbeleid voor de bewoners en gebruikers van het centrumgebied meteen al iets te merken is. Men zou kunnen stellen: de resultante van korte termijn en lange termijn aanpak heet *geloofwaardigheid*.

De korte termijn maatregelen liggen voor een groot deel in de sfeer van het **beheer**, voor een ander deel in de sfeer van kleine ruimtelijke aanpassingen en ontwerpwijzigingen. *Kaart 8* geeft de verdeling tussen korte resp. lange termijn maatregelen.

Uitbouw Beheervisie

Thans ligt een nota 'beheervisie' voor besluitvorming voor bij het gemeentebestuur. Dit stuk bevat een uitgebreid scala van maatregelen om het gebruik van de openbare ruimte voor laden en lossen, marktkramen, winkeluitstallingen, etc. in goede banen te leiden. Op deze visie sluit een aantal nog recentere deelnota's aan, onder meer over de totale afsluiting van de binnenstad voor auto's en de manier waarop de toegankelijkheid voor laden en lossen, gehandicapten, hulpdiensten, etc. dan geregeld moet worden.

De gemeente overweegt thans invoering van **centrale aansturing** van gemeentelijke toezichthouders (parkeercontroleurs, stadswachten en nog aan te stellen 'toezichthouders APV-regelgeving'). Deze centrale aansturing kan een gunstig veiligheidseffect hebben: de krachten kunnen worden gebundeld, taken kunnen op elkaar worden afgestemd, bij afwezigheid kan men voor elkaar inspringen en werkzaamheden kunnen afwisselbaar zijn, hetgeen de motivatie ten

goede komt. Bij optredende problemen, bijvoorbeeld een golf van fietsendiefstallen bij het station, zakkenrollerij op de markt of auto-inbraken in de stadhuisgarage kan men een tijd lang met een flink 'legertje' toezichthouders als één man optreden. In rustige tijden kunnen de toezichthouders meer aan publieksvoorlichting gaan doen, bijvoorbeeld stimulering van preventief gedrag. Vanuit de centrale aansturing kan erop toegezien worden dat iedereen dat op dezelfde manier doet, zodat de boodschap op het publiek eenduidig overkomt. De centralisatiegedachte heeft eigenlijk alleen maar voordelen. Een herkenbare post (bijvoorbeeld aan de Markt) waar het publiek ook voor klachten en informatie naar binnen kan lopen zou het team van toezichthouders een meerwaarde geven. Het team zou ook de monitorbewaking van de parkeergarage op zich nemen. Het is raadzaam om dan tevens de Kromstraatgarage te voorzien van camerabewaking, daar anders voor een verplaatsingseffect van zwervers en auto-inbrekers gevreesd moet worden. Om de herkenbaarheid van het 'legertje' toezichthouders te verhogen kan gedacht worden aan standaardisering van het uniform of tenminste het embleem daarop.

Invoering centrummanagement

In het bestemmingsplan is gepleit voor de invoering van centrummanagement en zijn de voorwaarden voor succes omschreven. De gedachte aan invoering van centrummanagement leek sindsdien wat te verwateren maar is recentelijk weer tot leven gekomen. Een vorm van centrummanagement met een actieve aanjaag- en makelaarsfunctie om vraag en aanbod van bedrijfsruimten in aandachtsgebieden bij elkaar te brengen, kan een positief veiligheidseffect hebben. Centrummanagement kan er dan toe bijdragen dat de juiste functie op de juiste plaats terecht komt. In de **Stationsstraat** is dit het meest urgent. Daar moet sinds het verdwijnen van de trekker (HEMA) naar het Muntcomplex hard worden getrokken aan verhuur van winkelruimten aan bedrijven die daar passen (bijvoorbeeld wit- en bruingoed) om zo de Stationsstraat een nieuwe, eigen sfeer en aantrekkingskracht te geven. Ook is het bewoonbaar maken en opnieuw in bewoonde staat brengen van leegstaande verdiepingen boven de winkels in de Stationsstraat urgent. Dit kan één van de eerste projecten van het centrummanagement worden. Een tweede aandachtsgebied zou **Oelemarkt-Hoogstraat-Beekstraat** moeten zijn. Een verdergaande concentratie van de uitgaansfunctie, waarmee het ontstaan van 'criminele trekroutes' voorkomen wordt, helpt de politie het probleem beheersbaar te houden en heeft zo een positief veiligheidseffect.

Welzijnsaanbod voor jeugdgroepen

Rondhangende groepen jongeren (waaronder de 'fonteinjeugd') worden door een deel van het publiek als hinderlijk en soms zelfs bedreigend ervaren. De jongeren hangen echter niet voor niets op die plek. Wanneer in een gemeente weinig aanbod van jeugd- en jongerenactiviteiten is, of het aanbod niet aansluit op de behoefte van de onderscheiden groepen, gaan de groepen zwerven en zoeken dan de plekken in de stad op waar het meeste te beleven is: meestal het centrum. Met maatregelen in de sfeer van beheer en ontwerp wordt geen werkelijke oplossing geboden. De werkelijke oplossingen liggen in de welzijnssfeer. De aangewezen maatregelen zijn niet gebonden aan het centrumgebied; zij betreffen de gehele gemeente of liggen in andere gebieden, bijvoorbeeld de woongebieden van de betrokken jongerengroepen. Om kort te gaan: dit belangrijke aandachtsgebied, ook voor de korte termijn, overstijgt de reikwijdte van de VER.

Dichtbouwen of afschermen van inhammen

Her en der in de binnenstad zijn open gaten en inhammen, die de doorgaande gevelwand onderbreken. Om enkele voorbeelden te noemen: een parkeergat aan de Kromstraat, spelonk-achtige ontsluitingsgangen van wooncomplex St. Louis aan de Schoolstraat en het toegangshof van Bioscoop Royal aan de Beekstraat. Om de openbare ruimte overzichtelijk en beheersbaar te houden zouden dit soort inhammen dichtgebouwd of afgeschermd moeten worden met behulp van een hek (maar dan wel een sierhek). Aan de Beekstraat is op diverse plekken ook opslag van brandgevaarlijk materiaal (pallets e.d.) geobserveerd. Ten behoeve van een gunstig veiligheidseffect op het gebied van brandrisico zouden stadswachten instructies kunnen krijgen om brandgevaarlijke situaties te leren herkennen. Zij of hun leiding zouden de eigenaars van de materialen kunnen opsporen en manen het elders op te slaan, zolang de betreffende inham niet is afgeschermd of waar inhammen na onderzoek niet blijken te kunnen worden afgeschermd. Tegelijk zouden zij over de opvolging van dit soort adviezen via hun dienstleiding contact kunnen onderhouden met de brandweer.

Monitoring opvolging adviezen sociale veiligheid

Op een vijftal bouwprojecten in het centrumgebied is door een commissie, die getrokken wordt door de coördinator bestuurlijke preventie, advies uitgebracht. Voor het bereiken van het beoogde veiligheidseffect is het noodzakelijk om de opvolging van deze adviezen in het oog te blijven houden. Dit geldt met name voor de openbare ruimte rond de nieuwe **Rabo-bank** (steeg en fietsenstalling in bordes aan de zijde Hoge Kei), het **Muntcomplex** (camerabewaking op doorgang tussen Molenstraat en Muntpromenade die ook 's avonds open blijft) en **Ursulinencomplex** (kwetsbare doorgaande voetgangersroute tussen Driesveldlaan en Van Berlostraat).

Toetsen van plannen waarop niet eerder is geadviseerd

Verschillende plannen voor de herinrichting van de openbare ruimte, bijvoorbeeld voor de winkelpromenades, de markten en de pleinen, zijn thans in het stadium van uitwerking en materiaalkeuze. Door deze plannen tijdig en nauwlettend te toetsen, kan een gunstig veiligheidseffect worden bereikt. Het gaat om de volgende planuitwerkingen:

- Langstraat;
- Hoogstraat;
- Beekstraat;
- Stationsstraat;
- Nieuwe Markt;
- Markt;
- Collegeplein;
- Patronaatsplein.

Deze plannen zouden successievelijk en op vaste punten moeten worden getoetst en beadviseerd. Om de architect eerder inspiratie te geven dan in de wielen te rijden is een interactieve werkwijze de aangewezen weg. Als vaste toetspunten kunnen onder meer worden aangevoerd:

- plaatsing en uitvoering verlichting;
- plaatsing en uitvoering straatmeubilair;
- plaatsing en uitvoering afwatering;
- keuze bestratingsmateriaal;
- markering fietsroute (waar van toepassing);

- wijze waarop toegankelijkheid voor laad- en losverkeer geregeld is.
Waar de toetsingscommissie de benodigde kennis voor de planbeoordeling en beadvijering niet in huis heeft, kan door middel van workshops, gegeven door externe docenten, aan deskundigheidsbevordering worden gedaan. Deze gedachte wordt in het volgende hoofdstuk verder uitgewerkt.

5 Verdere procedure

Het gemeentebestuur van Weert zal in maart-april 1996 besluiten nemen over het revitaliseringsplan, de beheervisie en de diverse bijbehorende deelnota's. De uitkomst van voorliggende Veiligheids Effect Rapportage zal daarbij door het bestuur worden meegewogen. Voor een optimale implementatie van de VER-uitkomsten in verdere planvorming en planprocedures zou het bestuur over de VER een apart besluit kunnen nemen, waarin prioriteitsstelling van te nemen maatregelen alsmede eventuele verzoeken om verdere uitwerking van voorgestelde maatregelen expliciet vastgelegd zijn. In dit besluit kan het bestuur ook keuzes maken voor de invulling van de **tweede fase** van de VER, waarvoor reeds offerte gedaan is. De coördinator bestuurlijke preventie, die de opstellers van deze VER steeds heeft begeleid, stelt voor om fase 2 in het teken van **deskundigheidsbevordering** te zetten. De partijen en personen welke direct met het revitaliseringsplan te maken hebben, vormen daarbij de eerst aangewezen doelgroep. De coördinator heeft aangegeven dat ook breder gedacht zou kunnen worden. Door de revitaliseringsplannen die in workshopverband besproken worden op te vatten als 'oefencasus', zouden ook partijen en personen die niets met de revitalisering van het centrumgebied maar wel met ruimtelijke planning elders in de gemeente te maken hebben, uitgenodigd kunnen worden om aan de workshop deel te nemen. Dit heeft naast het bereik van een bredere doelgroep ook het voordeel dat de discussie kan worden gevoerd over de vraag hoe en tussen wie samenwerking moet worden georganiseerd om veiligheidsrisico's werkelijk **integraal** op te sporen en aan te pakken.

In de tweede fase van de VER is naast deskundigheidsbevordering ook de vervaardiging van een voortgangsverslag ten behoeve van het bestuur te voorzien. Enkele maanden na het nemen van besluiten over beheervisie en revitaliseringsplan kan de balans opnieuw opgemaakt worden. De probleemstelling voor de fase 2-studie zou kunnen luiden: "Welke uitwerking is aan de besluiten van het bestuur omtrent de beheervisie en het revitaliseringsplan gegeven en zijn de uitkomsten van de VER (fase 1) hierin voldoende tot hun recht gekomen?"

In juli 1996 dient zich waarschijnlijk een geschikt moment aan om de voortgangsnotitie die antwoord geeft op deze vraag voor besluitvorming aan het bestuur voor te leggen. Het bestuur kan dan opnieuw prioriteiten leggen en verzoeken om verdere uitwerking doen. Zo blijven de uitkomsten van de VER voortdurend onder de aandacht en wordt een maximaal pro-actief rendement uit het onderzoek gehaald. Om veiligheid - en zeker **integrale** veiligheid - te organiseren is een vuurtje nodig, dat voortdurend warm gehouden wordt.

De opstellers van de VER zijn dan de kolenleveranciers, de coördinator (bestuurlijke preventie of integrale veiligheid) is de stoker en het bestuur de machinist. De stoker heeft echter een dubbele taak: hij moet ook zoveel mogelijk passagiers op de trein zien te krijgen!

Bijlage 1: Interviews

Geïnterviewde personen:

- 1 De heer T. Lemmen, gemeentelijk coördinator criminaliteitspreventie
- 2 De heer J. Nieuwersteeg, brigadier van politie
- 3 De heer Camp, gebiedsmentor van politie
- 4 De heer Cuypers, voorzitter Limburgse Organisatie van Zelfstandige Ondernemers (LOZO)
- 5 De heer R. van Dooren, vertegenwoordiger horeca-ondernemers Oelemarkt
- 6 De heer van Daelen, directeur van de twee verzorgingstehuizen Van Berloheem en Verwershof
- 7 Mevrouw Vlaanderen, directrice van de VVV
- 8 De heer Koppen en de heer Cuypers, respectievelijk voorman en medewerker van wijkteam 3 van het OOR
- 9 Mevrouw Verhoeven en mevrouw Horstman, Vrouwen Advies Commissie
- 10 De heer Jacobs, voorzitter van de huurdersbelangenvereniging van de binnenstad en bewoner van Emmastate

De interviews hadden als eerste doel het in beeld brengen van 'black spots' en 'black periods' voor onveiligheidsrisico's in de Weerter binnenstad. De gegevens die ten aanzien van deze vraag uit de interviews naar voren zijn gekomen, zijn gebundeld en gewogen weergegeven op kaart 2, 4 en 5 achterin deze rapportage. Onderstaand volgen opinies van geïnterviewden t.a.v. de aanpak en de oplossing van onveiligheidsrisico's (in brede zin, want ook overlast en vervuiling komen in de beschouwingen aan bod). De rapportage heeft de vorm van losse aantekeningen. Daarbij is een selectie gemaakt. Zaken die meer dan één keer naar voren kwamen zijn alleen genoemd bij de geïnterviewde, die hierover de meest uitgesproken mening had. Dit om nodeloze herhalingen te voorkomen.

- 1 De heer T. Lemmen, gemeentelijk coördinator criminaliteitspreventie**
- 2 De heer J. Nieuwersteeg, brigadier van politie**

In dit gecombineerde interview is uitvoerig stilgestaan bij de 'black spots' en 'black periods'. De resultaten zijn op de kaarten verwerkt, met name kaart 2 en 4. Tevens werden door de gemeente recente cijfers verstrekt van aantallen aangiften van gepleegde vermogensdelicten in het centrumgebied, uitgesplitst per straat. Deze gegevens zijn verwerkt in een aparte bijlage (bijlage 3).

3 De heer Camp, gebiedsmentor van politie

De zorg om de Oeemarkt houdt niet alleen de politie bezig, ook de Horeca-ondernemers zijn gebaat bij een gecontroleerde avond stappen. Daarom is er een soort convenant met de politie die zorg draagt voor de openbare orde op vooral zaterdagavond. Omdat de zondagavond steeds belangrijker wordt als uitgaansavond (door de status van Houseavond) draagt de horeca op die avond zorg voor de openbare orde. De RVD is een particuliere door Carte Blanche ingeschakelde ordedienst die supervisie voert (doch niet mag verbaliseren). Zij hebben soms honden bij zich. De driehoeksverhouding horeca-RVD-politie lijkt goed. De aandacht voor de Oeemarkt op de zaterdagavond en de surveillance te voet wordt door alle partijen als prettig ervaren, waardoor de indruk gewekt wordt dat er een redelijk beheersbaar gebied ontstaan is: de adequate afstemming van de onderhoudsploeg van de gemeente versterkt dit beeld. Klachten zijn er altijd en het is interessant te zien welke invloed de komst van de woningen aan de Hegstraat/Kasteelplein zullen hebben. De heer Camp is er erg gelukkig mee dat de open gaten in het centrumgebied worden dichtgebouwd.

4 De heer Cuypers, Voorzitter Limburgse Organisatie van Zelfstandige Ondernemers (LOZO)

- Aangifte van winkeldiefstal wordt door de winkeliers nogal eens achterwege gelaten, vandaar dat er vermoedelijk een scheef beeld ontstaat qua criminaliteitscijfers; het kost teveel tijd om aangifte te doen en tijd is toch geld; een signaleringsformulier zou een goed idee zijn om de politie in ieder geval op de hoogte te brengen van daad en vermoedelijke dader.
- In de Maasstraat zijn twee winkeliers, een juwelier en een brillenzaak altijd de klos qua inbraak en ontvreemding.
- Volgens zijn zeggen zijn er nogal wat gevoelige winkels in het centrum, zo is de HIFI zaak naast het postkantoor al eens met pui en al door overvallers geramd. In relatie hiermee ziet hij de tal van onaantrekkelijke rolluiken in het centrum. Waarom niet meer rolluiken met een vriendelijke uitstraling zoals bij de telefoonwinkel? Kan de gemeente dat niet stimuleren?
- De gebiedsmentor van politie is bij de heer Cuypers onbekend, de politie van de binnenstad heeft sowieso geen gezicht: dat heeft vermoedelijk te maken met het feit dat er sprake is van een regionaal politiekorps.
- Een doorn in het oog is de vele leegstand boven winkels: huizenbezitters laten dat maar leegstaan, terwijl er toch zulke goede voorbeelden zijn van steden, waar met gemeentesubsidies wonen boven winkels wordt gestimuleerd: bijvoorbeeld in Maastricht waar een centrale entree met bordes is gemaakt voor meerdere bovenwoningen.
- De weinige aanwezige allochtone winkeliers leven erg in een eigen wereld en zijn moeilijk te betrekken bij een winkeliersapparaat.
- Ten aanzien van de afsluiting van het Muntcomplex wordt een grote vooruitgang verwacht: nu is het ook 's nachts openbare weg en straks wordt het een alleen overdag toegankelijk en goed beheerd complex; hangars worden her en der als zeer hinderlijk ervaren: al doen ze niks toch geeft het gevoelens van onveiligheid hetgeen weer tot mijddgedrag leidt. Vooral de fonteinjeugd wordt "gevreest". In die zin is de heer Cuypers verre van gerust op de nieuwbouw van het Ursulinencomplex en de aantrekkingskracht die het voor zwervers en rondhangende jeugd zal hebben. Dit geldt voor zowel de parkeergarage (overdag) als de klooster- en stadstuin 's avonds en 's nachts: hij houdt zijn hart vast als het complex op die tijdstippen open zal blijven.

- Nu rijden er vooral 's avonds veel auto's door het promenadegebied en wordt er door bewoners ook nog weleens illegaal geparkeerd. Ook na de vaste tijd voor laad- en losverkeer treedt deze overlast al op. Met de komst van revitaliseringsplan zal dat vast beter worden als er maar aandacht aan de handhaving besteed wordt. Over de flexibele afsluiting moet goed nagedacht worden; gewone systemen met sleutels zijn niet afdoende. Hij heeft grote twijfels over een optimaal functioneren daar er bijvoorbeeld niets geregeld is voor ondernemers buiten het centrum (aan de singels bijvoorbeeld) die de opbrengst van de dag naar de bankkluis moeten brengen, die zullen vermoedelijk moeten lopen omdat zij niet met de auto in het promenadegebied mogen.

N.B. Dit punt van zorg is blijkens de recente deelnota over het afsluitbaar maken van het gehele centrumgebied, die behoort bij de beheervisie, inmiddels opgelost: de transporteurs van geld en waardevolle goederen worden op verschillende tijden geautoriseerd, zodat zij een voor criminelen onvoorspelbaar patroon van halen en brengen in de dienstroosters kunnen aanbrengen.

5 De heer R. van Dooren, vertegenwoordiger horeca-ondernemers Oelemarkt

De heer Van Dooren fungeert als 'pleinmanager' van de Oelemarkt. Hij juicht de sterke concentratie van horecagelegenheden op dit plein toe. Dit houdt het uitgaansgebeuren voor de politie controleerbaar. De politie is op de 'heftigste' uitgaansavond zichtbaar aanwezig, maar treedt eerder regulerend op dan repressief. Van Dooren is tevreden over deze aanpak, en ook over de werkzaamheden van de 'gebiedsmentor' bij de politie, waarmee hij frequent contact heeft. Deze functionaris zou meer tijd moeten kunnen vrijmaken voor het mentorwerk, vindt Van Dooren.

Zondagavond is soms house-avond in de discotheek. Die huurt dan een particuliere bewakingsdienst in. Ook dit werkt goed: van ontoelaatbare overlast in het openbaar gebied is geen sprake.

De horeca-branche heeft niet te maken met zware criminaliteit, zoals afpersingspraktijken van 'mafiose' bendes, het blijft bij af en toe een bedreiging.

Van Dooren is positief over de mobiele bewaakte fietsenstalling. Deze zou zo dicht mogelijk bij de Oelemarkt moeten zijn. De definitieve lokatie bij de nieuwe RABO-bank, waar thans aan gewerkt wordt ligt volgens hem mogelijk al te ver weg.

Van Dooren is minder tevreden over het gemeentelijk beheer van de openbare ruimte, met uitzondering van het beheer van de groenvoorzieningen. De Oelemarkt wordt 's zondags niet altijd geveegd en de mobiele toiletgebouwen in de straat achter de Oelemarkt worden niet altijd geplaatst of ze worden wel geplaatst maar niet op tijd weggehaald/geleegd.

Van Dooren is eveneens niet volledig te spreken over de aanpak van de revitalisatieplannen (de ruimtelijke plannen). Het stoort hem dat de horeca niet afgevaardigd mocht zijn in de Werkgroep Revitalisering, ondanks een voordracht van de burgemeester. Dit is dus een procedureel bezwaar. Inhoudelijk heeft Van Dooren ook een bezwaar; dit heeft betrekking op het nieuwbouwproject dat het dichtst bij 'zijn' horecagebied ligt: de nieuwbouw van de RABO-bank. Naast deze nieuwbouw is een smalle doorgang tussen Hegstraat en Kasteelsingel gecreëerd. Van Dooren ziet aan deze ontwerp-oplossing grote veiligheidsrisico's kleven.

Ten slotte - en dat is waarschijnlijk de belangrijkste boodschap uit het interview - vindt Van Dooren over de beheervisie dat dit te veel een winkelverhaal is. Het beheer overdag zal er daardoor wel op vooruit kunnen gaan, maar er is geen aansluiting gezocht op de beheersituatie 's avonds en 's nachts (het horeca-

verhaal). Van Dooren pleit voor een integrale beheervisie, die 24 uur per dag en 7 dagen van de week de totale binnenstad dekt. Van Dooren meent dat de hantering van zo'n omvattende beheervisie positief zal werken op de investeringslust. Naast een effect op de leefbaarheid en veiligheid heeft de beheervisie volgens hem dus tevens een gunstig economisch effect.

De benodigde handhavingscapaciteit moet in de beheervisie wel gegarandeerd zijn. Nu is die garantie er nog niet en Van Dooren is ietwat sceptisch over de kans dat die garantie er kan komen.

6 De heer van Daelen, directeur van de twee verzorgingstehuizen Van Berloheem en Verwershof

Volgens de heer van Daelen is omdat de beide verzorgingstehuizen een nogal geïsoleerd leven leiden (halen en brengen van de bewoners van deur tot deur, de aanwezigheid van eigen in pandige kerkdiensten, de aanwezigheid van een eigen technische dienst die ook de veiligheid betracht) het grote probleem de oversteekbaarheid van de Emmasingel en Kasteelsingel. Dat doet af aan een grotere mate van betrokkenheid bij de binnenstad. Bij Verwershof is de middenberm te smal, rijden de auto's te hard en is het zicht slecht (al is er door een parkeerverbod aan één zijde beter overzicht). Bij de oversteek vanaf de Vogelsbleek spelen deze aspecten ook.

Verder is het opvallend dat het personeel vooral met de auto komt. Men rijdt 's avonds niet graag door Weert en mijdt ook graag het centrum. Een geringe rol speelt het feit dat het verlichtingsniveau van de Vogelsbleek erg laag bevonden wordt. Het openbaar vervoer biedt absoluut geen soelaas. De auto kun je redelijk kwijt (van Berloheem) al is er veel hinder vooral in het weekend van illegale (gratis) parkeerders. Ook mensen van het ziekenhuis parkeren graag bij de burens en niet alleen omdat het winkelend publiek hun parkeerruimte inneemt, maar ook omdat de parkeerplaats als moeilijk bereikbaar ervaren wordt.

De directie van het Van Berloheem overweegt de parkeergelegenheid op eigen terrein afsluitbaar te maken.

Een andere bedreiging die de bewoners terugwerpt in een isolement is de staat van het stadspark bij het Kasteel. Het wordt er als ongezellig, onoverzichtelijk (na de laatste afscherpende beplantingsaanpassing van de gemeente) en unheimisch (door de aanwezigheid van junkies en zwervers) ervaren. Ook de nabijgelegen Passantenhaven schiet tekort als verblijfspotje daar de muur te hoog is en men vanaf de weg niet kan zien wat er achter de muur gebeurt: ook daar gevoelens van onveiligheid waardoor de ouderen meer op de terreinen zelf teruggeworpen worden.

Ook een bedreiging vormt de gemeentelijke gedachte het covenant tussen streek-taxi en gemeentelijk vervoerbedrijf niet meer te verlengen voor de van deur tot deur service voor drie guldens. Als dit covenant niet wordt verlengd, treedt de isolatie van de ouderen nog scherper op.

De relatie met de politie is goed. De technische dienst van de verzorgingscentra bewaakt de tehuizen zo goed en kwaad als het kan. Afgezien van een enkele ervaring met slapende junks of insluiping is er weinig overlast: er is weinig betrokkenheid met de stad en navenant weinig hinder.

7 Mevrouw Vlaanderen, directrice van de VVV (tevens participierend in de ondernemersvereniging)

Er is gevraagd naar het toekomstbeeld van Weert in 2005: daar kwam een beeld uit naar voren dat recht zou doen aan een beheersbaar Weert. Een stad die de kwaliteiten van een dorp heeft met een aantal recreatiecentra die ook op Weert gericht zijn (meer dan in het verleden). Veel en gezellig winkelen in de binnenstad. Verder zouden er meer kleinere sfeervolle hotels moeten komen al dan niet in relatie tot een verdere opvijzeling van het Beekpoortgebied tot een wat sjieker uitgaanscentrum: zeker geen tweede Oelemarkt, aangezien het laatste waar naar verlangd wordt een criminele trekroute door de binnenstad is. De relatie Bassin/passantenhaven zou verbeterd moeten worden, daar de verkeersmachinerie nu wel erg scheidend werkt.

De Oelemarkt zou overigens wel wat levendigheid overdag kunnen gebruiken, daar dit een dode hoek is buiten het uitgaanstijdstip.

Leegstand is een grote bedreiging voor een aantal winkelstraten, dan geldt dat voor wat haar betreft vooral voor het wonen boven winkels in met name de Stationsstraat (het zorgenkindje van de directe toekomst door het verlies aan uitstraling) en een aantal woningen geclusterd in de Langstraat naar de markt toe. Hier ligt een stimulerende rol voor de gemeente.

Wat het rondhangen betreft merkt mevrouw Vlaanderen op dat er nauwelijks aanbod is voor de jongeren. Er is geen sociëteit: van gemeentewege wordt er niet of nauwelijks iets aan het welzijn van de vooral allochtone ouderen gedaan. Dat rondhangen op pleinen overigens een teken is dat het gezellig is en niet per definitie een bedreiging hoeft te zijn behoeft naar de autochtoner Weertenaar ook wel enige voorlichting.

Voorlichting zou er ook moeten zijn voor de ouderen die 's avonds nauwelijks het centrum in komen. Omdat straks toch weer De Roos, het theater, open gaat moet er goede voorlichting komen hoe deze gebruikersgroep veilig en comfortabel gebruik kan maken van deze voorziening.

Verder vindt zij dat er een positieve benadering van de tuinen bij het Ursulinen-complex zal moeten zijn. De attractiviteit als wapen tegen de verloedering heeft ze hoog in het vaandel.

Bij de Munt zou er indien deze afgesloten wordt ook wat gedaan moeten worden aan de doodlopende staten (Meikoel onder andere).

De parkeergarage in de Kromstraat wordt door haar ook ervaren als een onding: het verkeer dat naar binnen rijdt verdraagt het verkeer dat naar buiten komt niet. Bovendien is het een nare plek door de louter stenige invulling van de openbare ruimte (aankleding met groen ontbreekt vrijwel geheel).

8 De heren Koppen en Cuypers, respectievelijk voorman en medewerker van wijkteam 3 van het OOR

Observatie

Andre Koppen en Gijs Cuypers van de "poets"ploeg van het OOR (gemeentelijke dienst Onderhoud Openbare Ruimte) had ik voor de kennismaking al een paar keer bezig gezien in het centrum. Na de markt op de Korenmarkt, later op de Oelemarkt en zondagochtend alweer voor negenen na het geweld van de nacht in de gevoelige driehoek Oelemarkt-Hoogstraat-Beekstraat/Hoge Kei. Er is vanuit de bevolking veel waardering voor hun werkzaamheden.

Interview

Het is evident dat de ergste vernieling of vervuiling altijd in de directe omgeving van de Oeemarkt plaatsvindt en dat er dan een tijdje "niets" gebeurt en pas aan het voorportaal van de woonstede er weer vandalisme optreedt.

Voor geïnterviewden is dit gesprek de eerste kennismaking met het revitaliseringsplan. Het verbaast hen dat er geen gebruik is gemaakt van hun specifieke expertise rond het groen in de binnenstad en het steekt hen dan ook dat bijvoorbeeld de jarenlang met zorg omringde bomen op de Oeemarkt moeten wijken (dat hadden ze al wel gehoord). Dat is geen goede motivatie voor beheerders met liefde voor hun vak. In vijftientig jaar tijd vier keer de stad op de schop is huns inziens dan ook moeilijk te verkopen aan de burgerij. Daarnaast heerst grote vrees over de handhaving: wie ziet er toe op het repareren met de juiste materialen als er weer eens een van de diensten aan het graven geweest is.

Uit de discussie over de verschillende soorten moeilijke openbare ruimtes die de binnenstad kent (waar ligt de grens tussen gemeente en particulier bijvoorbeeld bij bioscoop Royal of bij het bedieningsstraatje dat ook Van Berloweg heet?) komt naar voren dat sommige privé beheerde ruimten met een openbaar karakter qua beheer een doorn in het oog van de beheerders zijn

Overigens merken geïnterviewden weinig van enige invloed van stadswachten: ze zijn er wel, maar ze zijn er niet. Een wezenlijke bijdrage aan handhaving lijken ze in ieder geval niet te leveren.

Een andere bedreiging is het lange openblijven van 'vreetschuren' zoals in de Beekstraat. Dat trekt mensen die aansluitend op het uitgaan aan de Oeemarkt (tot twee uur) nog weer gaan rondtrekken om te eten.

Ook een beleid dat voorziet in het weigeren van een tapvergunning maar het gedogen van flessenverkoop bij bepaalde gelegenheden in de Beekstraat doet voor de verpaupering van de openbare ruimte meer kwaad dan goed (gegooi met bierflessen, scherven op straat).

Hondepoep wordt genoemd als probleem: de bloembakken in het centrum moeten het vaak ontgelden. De gemiddelde oudere bewoner heeft 's avonds geen zin meer in een confrontatie met de straat dus de uitlater tilt de hond even in het miniatuurpark. Maar ook de singelmiddenberm is goed voor enkele honderden kilo's uitscheiding per week.

De lokaties van het ongewenst urineren zijn bekend en voor hun gevoel is dat beheerbaar. Handhaving in de vorm van bekeuring door de politie is een belangrijk aandachtspunt voor terugdringing.

De poetsploeg denkt dat het verstandig is dat de ontwerpers nu alvast de bloembakken mee moeten ontwerpen daar ze anders er toch wel zullen komen onder druk van de winkeliersvereniging. Dus dan kun je het beter nu al regelen. Dan heeft de gemeente het tenminste in de hand.

Een knelpunt is de aanbidding van vuil: het is nu zo geregeld dat elk huishouden en elke winkel een container hebben. Die van de winkels zijn sneller vol dan die van bewoners.

De reinigingsploeg neemt wel eens extra vuil mee maar dat is geen verplichting. Daar de milieupolitie niet echt een gezicht heeft, vormt handhaving op de lange termijn vermoedelijk een probleem.

De parkeergarages worden ook schoongemaakt door de ploeg. De garage in de Kromstraat is echt een ramp qua inrijden ten opzichte van uitrijders en de camera's hebben geen zicht op de echte beheerproblematische hoekjes.

Met de komst van de parkeergarage in het Ursulinencomplex heeft Weert er een trekpleister bij. De beste skateboardhelling van het zuiden. Met liften naar de verschillende niveau's van behendigheid.

Over de wens van afsluitbaarheid van het Ursulinencomplex is ook gepraat. Wanneer het Muntcomplex 's avonds gesloten wordt, zal het niet uit te sluiten zijn dat het Ursulinencomplex gaat functioneren als alternatieve hangplek. In dat licht bezien zou de voorkeur van de beheerders zijn 's nachts het complex af te sluiten. Wellicht dient er nog gekeken te worden naar het tijdstip van afsluiting van het Muntcomplex in relatie tot de openstelling van het Ursulinencomplex. Rondhangen onder de camera's in een door het centrummanagement beheerd complex kan minder kwaad dan het uitzwermen naar moeilijker te beheren gebieden zoals het voormalig klooster.

9 Mevrouw Verhoeven en mevrouw Horstman, Vrouwen Advies Commissie

Hier staat de sociale veiligheid voorop. Vanaf het begin het Ursulinencomplex benaderen als een plek waar problemen kunnen gaan optreden en dit complex toch niet afsluiten levert op voorhand geen vertrouwen in de ingrepen die voorgesteld worden.

Opmerkelijk is dat de VAC unaniem de aanwezigheid van sociale ogen als een middel om veiligheid te genereren afwijst. Men sluit zich meer en meer af van wat er op straat gebeurt en zeker 's avonds.

Men is ernstig bezorgd over de omkering van de entree van het theater in het Muntcomplex. Deze is nu aan de route Colleeplein/Molenstraat gedacht en de Wilhelminasingel wordt als verre van prettig (want altijd erg stil) ervaren. Thans loopt men nog via de binnenstad naar de entree en dat geeft 's avonds geen nare gevoelens.

NB: Hoogstwaarschijnlijk berust deze opmerking op een misverstand of onkunde van de plannen. Daarin is immers wel degelijk een doorgang tussen Molenstraat en Muntpromenade voorzien (compleet met camerabewaking).

Er is veel behoefte aan goede, al dan niet bewaakte fietsstallingen aan het begin van het promenadegebied. Bij voorkeur is een bewaakte stalling gekoppeld aan een toilet, want vooral voor vrouwen en kleine kinderen is dat erg slecht geregeld in de binnenstad. Dat in de beheervisie naar deze combinatie gestreefd wordt, vindt men positief, maar het zal in de aandacht moeten blijven.

Veilige pinautomaten ontbreken in het plangebied. De banken worden 's avonds gemeden.

Het nut van de stadswachten wordt bediscussieerd. Het is goed dat ze er zijn (de bordesjunks bij het SVU gebouw verdwijnen als ze op hun ronde langskomen maar zitten er weldra weer, maar iets meer optreden zou welkom zijn met name tegen fietsers in het promenade gebied.

Samenvattend komt het grote probleem voort uit het gebrek aan handhaving, de stadswachten zijn te slap en een gezicht van de politie ontbreekt. De gebiedsmentor is nog te onbekend: men heeft het gevoel dat er voor de Oelemarkt wel goed gezorgd wordt maar dat de rest veel minder aandacht krijgt.

10 De heer Jacobs, voorzitter van de woonbond Weert centrum, die de huurdersbelangen vertegenwoordigt

Een van de zaken die uit een gesprek met hem naar voren komt is dat de binnenstad vooral senioren en ouderen kent: een erg homogene samenstelling, daar waar je een heterogene zou willen. Dit uit zich in het gebrek aan bereidheid de straat op te gaan als er iets gebeurt. Überhaupt komt men 's avonds niet meer buiten: de hond wordt misschien nog even om de hoek in een plantenbak uitgelaten maar dat is het dan.

Hij is een voorstander van een ander toewijzingsbeleid. In die zin wordt het als positief ervaren dat het Ursulinencomplex veel jongere bewoners trekt. De komst van het Ursulinencomplex is een positieve bijdrage aan de binnenstad. Afsluitbaarheid van het binnenterrein is een voorwaarde volgens Jacobs: anders krijg je net als bij St. Louis onduidelijkheden over openbaarheid en toegankelijkheid. Dit complex krijgt regelmatig de nodige zwervers en slapers onder de veranda te verduren; het voorland van het Ursulinencomplex?

Een grote bedreiging voor de binnenstad is volgens Jacobs het grote aanbod van winkelvloer. De voorraad is met de opknapbeurt van het Muntcomplex groter dan de vraag. Daardoor verpaupert de Stationsstraat, omdat de Hema daar weg gaat en er niets bruisends voor terugkomt.

De mate van handhaving is onvoldoende. Er is te weinig politie op straat, of (en dat geluid is niet nieuw), de taken van politie zijn nog teveel toegesneden op bureauwerk. Een gebiedsmentor zou meer vrijgemaakt moeten worden om echt een gezicht voor het centrumgebied te worden.

Last is er vooral van het laden en lossen en het toezicht erop. Daar dit in de beheersvisie geregeld is, is hij (en hij niet alleen) reuze benieuwd naar naleving en sanctionering.

Opmerkelijk is dat volgens Jacobs de binnenstad geen parkeervergunningensysteem voor de bewoners van het centrum heeft: hij is ook reuze benieuwd naar hoe dat straks in de beheersvisie allemaal gaat werken. Tevens is hij benieuwd naar de beveiliging en de voorlichting over beveiliging van de bestaande woningvoorraad: met de toevoeging van nieuwbouw met goed hang en sluitwerk wordt de bestaande voorraad relatief gevoeliger voor braak. Hij vreest derhalve een verschuivingseffect.

Bijlage 2: Observaties

Doel en aanpak

Het voornaamste doel van de observaties was met eigen ogen zien hoe de binnenstad van Weert op verschillende tijden van de dag door het publiek gebruikt wordt, m.a.w. om de gebruiksstructuur in kaart te kunnen brengen (zie kaart 1 en 3). En passant werd tevens informatie over de gelegenheidsstructuur ('enge plekken' alsmede concreet waargenomen delicten en overtredingen) verzameld. In het onderstaande treft men het observatieverslag aan. Dit heeft een impressionistisch karakter en dient zuiver als illustratie van de in hoofdstuk 3 beknopt gepresenteerde onderzoeksresultaten.

In overleg met de begeleidingscommissie van de VER is de zaterdag gekozen als observatiedag. Op die dag is het mogelijk een beeld te krijgen van het functioneren van het winkelgebied op een drukke dag alsmede het functioneren van het horecagebied op een drukke avond/nacht.

De observatie is in vijf rondes uitgevoerd en beschreven:

- ronde 1: 15.00-17.00 uur;
- ronde 2: 17.00-19.30 uur;
- ronde 3: 24.00-01.00 uur;
- ronde 4: 02.30-03.30 uur;
- ronde 5: 08.30-09.30 uur.

Ook op de zondagmorgen volgend op de drukke zaterdagavond/nacht is dus geobserveerd; dit is vooral gedaan met het oog op het bij daglicht kunnen onderscheiden van eventuele sporen van vernieling, vervuiling e.d.

In de beschrijving wordt een vaste structuur van 5 onderwerpen aangehouden, die men bij elke ronde uitgewerkt ziet:

- autoparkeren;
- fietsenstallen;
- gebruik openbare ruimte (druktebeeld);
- kwaliteit openbare ruimte (beheer en handhaving);
- overige informatie ('en verder').

Ronde 1: 15.00-17.00 uur

Autoparkeren

Iedereen komt met de auto en parkeert het liefst op plekken waar geen betaald parkeren geldt, hetgeen betekent dat de Wilhelminasingel vol staat, en dat de binnenstad hoewel betaald parkeren geheel gevuld is (Nieuwe markt e.o.). Op de Wilhelminasingel staat een bord 'vol'. Bij het Patronaatsplein wordt ondanks dat het afgesloten is in verband met verbouwing van de Munt 'wild' geparkeerd. Opvallend is de grote stroom winkelend publiek die aan de Vogelsbleek geparkeerd hebben: daar is het ziekenhuisterrein geheel bezet-want gratis- en kun je het als ziekenbezoeker wel schudden. Ook bij het Van Berloheem wordt flink illegaal geparkeerd. Bij de Verwershof is dit al deels toegestaan.

Ook de parkeergarages zijn redelijk gevuld; zowel het bovendeck als het onderdek zijn bij het stadhuis druk bezet. Hetzelfde geldt in redelijke mate voor de Kromstraatgarage.

In mindere mate geldt dit voor de parkeerplaats aan de Parallelweg. Omdat het weer slecht was vindt men dit toch te ver lopen, dus zoekt men liever de wijken

op. Toch is ongeveer de helft van het gebied bezet. Bij de tijdelijke Albert Heyn aan de Penitentenweg is het een drukte van belang; ook de gratis parkeerplaats achter de Poort van Limburg is volop bezet.

Fietsenstallen

Er zijn twee bewaakte, goedkope stallingen, die goed bezet zijn (st. Louis en Van Berlostraat). Bij de stalling Van Berlostraat valt op dat er veel fietsen rondom de stalling staan van hen die gratis meeliften op de aanwezigheid van een beheerder. Verder valt op dat er een aantal stallingen neergezet zijn aan de rand van het promenade gebied. Het lijken er te weinig, want toch zijn er de nodige zwerffietsen. Opvallend is de aanwezigheid van 'kinderslotjes': geen wonder dat Weert zo'n hoog aantal fietsendiefstallen kent. Je neemt de fiets, het slot komt onder spanning en springt open zonder dat er een slag in het wiel komt.

Het fietsen in Stationsstraat en Langstraat is hoewel verboden geen probleem, tot zichtbare ergernis van winkelend publiek.

Hoewel Weert als Fietsstad wordt aangemerkt lijkt is het toch vooral een autostad.

Gebruik van de openbare ruimte

Het hart van de kern is het drukst; in de Langstraat, het begin van de Beekstraat, het Muntcomplex is het erg druk. De looplijnen die in verband met de dagfunctie het meest gebruikt worden zijn die naar de grote parkeerconcentraties buiten het hart:

- Verstraetenweg-Vogelsbleek (ziekenhuis);
- Wilhelminasingel aan de stadszijde;
- Langstraat-Driesveldlaan-Parallelweg.

De parkeerplaats bij Albert Heyn is puur voor Albert Heyn en geldt nauwelijks als parkeerplaats voor verder in het centrum, men rijdt dan gewoon nog dichterbij. Dit is kennelijk toch de 'achterkant' van het centrum.

Opvallend is hoe weinig de Stationsstraat gebruikt wordt. Dit heeft enerzijds te maken met de uitplaatsing van de HEMA en het verdere verval van de straat maar anderzijds vooral met het feit dat het openbaar vervoer in Weert nauwelijks een rol speelt. Met de trein komt nauwelijks publiek (tussen Weert en Roermond is geen dorp, laat staan een station) en ook het openbaar vervoer in de vorm van bussen speelt nauwelijks een rol. Om circa kwart over vijf was het station verlaten en stonden er welgeteld vijf personen op het busstation. Ook aan de singels staat amper volk bij de haltes.

Kwaliteit openbare ruimte (beheer en handhaving)

Meteen viel op dat de beheerploegen tegen drie uur, direct na afloop van de dagmarkt op de Korenmarkt goed hun werk verricht hebben, ook de Oelemarkt wordt nog even flink opgeschoond voor het avondgeweld los gaat barsten.

Weert maakt zich op voor de zondag.

Opvallend afwezig in de binnenstad zijn politie en stadswachten. Tijdens de eerste ronde van twee uur heb ik geen uniform gezien. Ook parkeerpolitie kwam niet in beeld en er werd nogal wat 'wild' geparkeerd (Patronaatsplein)

En verder

- Zaten alle bejaarden in hun vestingen en keken met een scheef oog naar de man op de fiets die door het stadspark fietste.
- Werde hond nog even voor het donker uitgelaten op de singels (o.a. op het officiële hondentoilet aan de Kasteelsingel en het inofficiële toilet in de middenberm van de Wilhelminasingel).
- Hokten in de jongerensoos aan de Penitentenstraat enige jongeren. Een aantal

Belgische auto's op het erf gaf voeding aan het gerucht dat er vooral internationaal in soft drugs gehandeld werd. Last had niemand er van.

- Is er door de eenzijdige functie (avondhoreca) nog niets loos op de Oeemarkt en directe omgeving.

Ronde 2: 17.00-19.30 uur

Autoparkeren

De parkeergarages Stadhuis en Kromstraat zijn officieel nog tot 19.00 uur open maar beide worden niet voor half acht afgesloten (regel?/uitzondering?) door de beveiligingsdienst. Het lijkt of bijna niemand die met de auto is wezen boodschappen doen zijn of haar auto langer dan strikt noodzakelijk in de parkeergarage laat staan. Het is opvallend hoe ernstig leeg de binnenstad in deze periode überhaupt is. Men gaat nauwelijks even nog een koffie of biertje drinken in een café/restaurant. De Poorter is bijvoorbeeld matig gevuld en ook Apollo gonst niet echt: niemand lijkt de laatste in de parkeergarage te willen zijn.

In deze schemeruren tussen bijna lege maar nog niet afgesloten parkeergarages viel op dat er ineens jeugdige activiteit was op plekken die niet voor de hand lagen: op het parkeerdek bij het stadhuis een knaap met fiets en bivakmuts (die later stickie rokend in niet afgesloten Muntcomplex werd aangetroffen). En bij de Kromstraat hingen twee jongeren rond die ook in het ondergrondse deel slopen. Om 20.00 uur waren de Stadhuisgarage en de Kromstraatgarage wèl gesloten.

Fietsenstallen

Aan de Hoge Kei wordt langzaam aan de bewaakte avondstalling opgebouwd. Terwijl bij st. Louis de dagstalling weer omgetoverd wordt tot een parkeerplaats. Op dit tijdstip is er nauwelijks een fiets te zien in de binnenstad. Bij het station, zowel bij het busstation als bij de parkeerplaats aan de Parallelweg staan evenwel nog een groot aantal fietsen bij het onbeheerde fietsparkeren. De enkele fiets in het centrum lijkt speciaal op dit tijdstip uit te nodigen tot diefstal.

Gebruik van de openbare ruimte

Er is nauwelijks activiteit in het centrum, alleen op de Korenmarkt en directe omgeving is het rond half zeven even heel druk in verband met de kerkgang, maar daarna valt er slechts een enkele fietser of wandelaar (de laatste hondenuitlater) te bespeuren. Er ontstaan nare plekken waar je niets te zoeken hebt, maar als je er onverhoopt zou moeten zijn levert dat ronduit gevoelens van onveiligheid op omdat het uitgestrekt en donker is: het gaat dan vooral om het parkeerdek achter het stadhuis, in mindere mate de parkeergarage Kromstraat en de omgeving van de Beekstraat-Hoogstraat. De Wilhelminasingel loopt veel minder aangenaam dan de Emmasingel en de Kasteelsingel, dit heeft vooral met de brede maat, de onpersoonlijke (op snelverkeer afgestemde) verlichting alsmede het ontbreken van verkeer te maken.

Bij de Oeemarkt is nog nauwelijks iets loos. Terwijl bij de eetzaken aan de Beekstraat en de tevens hier gevestigde videotheek de meeste activiteit is. Het is opvallend dat de meeste geldautomaten op erg rustige plekken zijn gelegen in de Langstraat, aan de Wilhelminasingel en Colleplein: alle nodigen zij niet uit tot pinnen.

Kwaliteit van de openbare ruimte (beheer en handhaving)

De stad is schoongeveegd en verlaten. De verlichting is aan en het valt op dat er plekken zijn die verre van adequaat verlicht zijn: vooral de Maasstraatzijde van de kerk is zeer donker. De stegen zijn matig verlicht maar nodigen daardoor niet uit

tot vertoeven: er wordt in ieder geval dus ook geen schijnveiligheid gewekt. Her en der verschijnen surveillerende politieauto's.

De Langstraat, Stationsstraat en de Beekstraat vertonen her en der zwarte gaten in bewoning boven winkels: bij de Stationsstraat is dit structureel, bij de Langstraat vooral naar de markt toe en in de Beekstraat afwisselend. Het gebrek aan bewoning komt de uitstraling niet ten goede, zeker wanneer de winkels onder de woningen van stevige rolluiken voorzien zijn. Nu valt het overigens met de rolluiken over het algemeen wel mee. Er zijn gelukkig toch her en der transparante, fijnmazige luiken waardoor de winkelstraten als geheel niet unheimisch overkomen.

En verder

- Op dit schemertijdstip was de observant getuige op afstand van de inbraak bij de volkomen afgelegen Albert Heyn.
- Een groot deel van de woningen aan belangrijke uitvalswegen naar Fatima, zoals de Looimolenstraat is voorzien van zware (Belgische/Duitse) rolluiken die het gevoel geven dat er sociale ogen zijn sterk teniet doen. Ook andere straten stralen dat vesting-idee uit: dit is heel sterk het geval aan de St. Pauluslaan. Daar is om de andere woning al op dit tijdstip geheel introvert door de blindering van de ramen. En de St. Pauluslaan is toch een redelijk belangrijke fietsstraat naar de achter de singels gelegen wijken.

Ronde 3: 24.00-01.00 uur

Autoparkeren

Het parkeren vindt vooral aan de Oelemarktzijde plaats langs de Kasteelsingel en Emmasingel met uitloop naar de Vogelsbleek. De weinige plaatsen aan de Hegstraat zijn bezet net als de parkeerplaatsen op de Hoge Kei. Op het parkeerdek achter het stadhuis wordt opvallend weinig geparkeerd. Op de nieuwe Markt redelijk veel.

Omdat deze avond het Wiepkesbal wordt gehouden, is het in de Poort van Limburg aan het Bassin extreem druk. Ook de eet- en dranklokalen profiteren mee van de bezoekerspiek. Door de drukte zijn de drie parkeerlocaties achter de Poort van Limburg en vóór Albert Heyn volop bezet.

Fietsenstallen

Er zijn ontzettend veel fietsen in de bewaakte stalling. Verder staan er de nodige op een onbewaakte plek aan de Biest hoek Emmasingel. Daarbuiten staan er schaars fietsen elders gestald.

Gebruik openbare ruimte

Op dit tijdstip zijn er behalve naar en van de bewaakte fietsenstalling aan de Hoge Kei, vanaf Oelemarkt en Bassin weinig loopbewegingen waarneembaar. Het is vrij verder vrij rustig in de binnenstad. De restaurants zoals aan de Oude Schut en de Poorter op de hoek Van Berlostraat/Langstraat lopen tegen sluitingstijd aan. In het begin van de Beekstraat (Zigzag e.o.) is ook wat vertier terwijl de Oelemarkt afgezien van wat gedreun redelijk rustig is. Hetzelfde geldt voor de omgeving van het Bassin.

Kwaliteit openbare ruimte (handhaving en beheer)

De drie mobiele urinoirs staan uitdagend klaar op de Oelemarkt, aan het begin van het Carisstraatje en bij de bewaakte fietsenstalling, maar vooralsnog wordt vooral even de Kasteelsingel gefrequenteerd om te urineren.

De politie begint vanaf dit tijdstip in groepjes van twee met een surveillance te

voet. Het ommetje is evident: Oeemarkt-Schoolstraat-Prinsenstraat-Hoogstraat-Beekstraat-Hegstraat en weer naar de Oeemarkt.

Er zijn weinig vernielingen, al begint het eerste zwerfvuil (eet en drinkcultuur) zich in op de Oeemarkt en in de Beekstraat op te hopen.

Een enkele bewoner laat nog even zijn hond uit en dan bij voorkeur snel in het weinige groen in de plantenbakken.

Ronde 4: 02.30-03.30 uur

Autoparkeren

Langzaam lopen de parkeerplaatsen leeg.

Fietsenstallen

De bewaakte stalling heeft, aangezien de meeste cafés sluiten tegen drie uur, nog maar een handjevol fietsen staan (officiële sluitingstijd 03.30 uur).

Gebruik openbare ruimte

Er is opvallend veel volk op de been. In het bijzonder staan er grote concentraties bij de horecagelegenheden bij het Bassin en beweegt men zich tussen Bassin en Oeemarkt. Dit is een looplijn die normaal niet zo drukgebruikt is, daar er sprake is van twee vrijwel gescheiden gebruikerswerelden, maar door het Wiepkesbal geeft het een fictief beeld van het gebruik van de openbare ruimte wanneer het Bassingebied een tweede uitgaanscentrum, gelijkwaardig aan de Oeemarkt zou worden.

Na tweeën en voor drieën komt de eetcultuur aan de Beekstraat en in mindere mate het Bassin op gang.

Op de Oeemarkt zijn van twee tot half vier veel mensen buiten. Dit heeft mede te maken met de commotie rondom een buiten bewustzijn zijnde jongeman op de markt. Heel jeugdig Weert staat onder toezicht van de politie te kijken naar het afvoeren van het slachtoffer (XTC?).

De hangenden verspreiden zich ook over de Kasteelsingel, waardoor er niet zelden onveilige verkeerssituaties ontstaan. Dat komt ook omdat er veel bewegingen van taxi's en groepsbusjes zijn.

De rest van de stad is rustig. De Wilhelminasingel is zelfs 'uitgestorven'.

Kwaliteit openbare ruimte (beheer en handhaving)

De rotzooi stapelt zich op de Oeemarkt, veel blikjes en plastic. De Beekstraat slijt verder dicht met afval van vooral de eetcultuur.

Urinerende mannen of sporen daarvan vooral aan de Kasteelsingel.

Her en der in de Hoogstraat zijn sporen van zwerfvuil waarneembaar. Dit heeft vooral te maken met de grillige rooilijnen van de winkels.

De politie is ruim aanwezig op de Oeemarkt. Ze begeleiden geduldig de uitgaanslieden en maken een praatje met deze of gene. De aanwezigheid is genoeg om de boel in de hand te houden.

Ronde 5: 08.30-09.30 uur

Autoparkeren

Met in het achterhoofd de laatste personenauto die tegen een uur of vier 's ochtends de parkeerplaats achter het Bassin verliet, was het zeer verrassend om een uur of 08.30 uur de hele lokatie gevuld te zien met autobussen. De Poort van

Limburg als transitorium is een grote verrassing. Voor de rest zijn de parkeerplaatsen verlaten en matig gevuld. De parkeergarages onder het stadhuis en in de Kromstraat zijn gesloten en zullen de gehele zondag gesloten blijven.

Fietsenstallen

De stalling aan de Hoge Kei is opgedoekt en ligt in componenten opgeslagen. Verder zijn er nauwelijks fietsen blijven staan na het uitgaan. Er staat nog één zielige fiets op de Oelemarkt, vermoedelijk eigendom van de jongen die in de ambulance werd afgevoerd. Er ligt een vernielde fiets half hangend aan een rek in de Stationsstraat hoek Drehmansstraat. Bij het station staan aan weerszijden de nodige onbeheerde fietsen.

Gebruik van de openbare ruimte

Afgezien van het Bassin (de bussen met skigangers) is er nauwelijks beweging in de stad. De kerk is nog niet 'aan'. Een enkele (oudere) buurtbewoner laat al de hond uit.

Kwaliteit van de openbare ruimte (beheer en handhaving)

De poetsploeg van het OOR (wijkteam 3) is al in vol bedrijf. Zij maken vanaf circa 07.30 en vóór 11.00 uur het centrum schoon. Vanochtend was het net als elk weekend weer flink poetsen aan de Oelemarkt en de Hegstraat

In de Beekstraat: glaswerk bij Zigzag die geen tapvergunning heeft, maar wel flesjes mag verkopen (of in ieder geval verkoopt) en vooral veel sporen van de eetcultuur in de omgeving van de markten.

Vannacht was er krachtig 'gepresteerd': men had een flinke bloembak in de fontein gehesen en een zware standaard van een reclamebord om een klassieke armatuur gehesen (overigens zonder de lamp te beschadigen).

In het Muntcomplex werden rioolputten schoongezogen, daar er kennelijk een verstopping gaande was.

Sporen van urine op dit tijdstip vooral in de Hoogstraat.

Verderop naar de Wilhelminasingel toe zijn er lichte sporen van vernieling aan openbaar groen: het spoor leidt Fatima in via de Looimolenstraat.

Bijlage 3: Criminaliteitscijfers vermogensdelicten

Werkwijze

Bij het interview met de gemeentelijke coördinator criminaliteitspreventie werden recente cijfers verstrekt van een aantal vermogensdelicten die qua aantal aangiften hoog scoren in het Weerter centrum. Deze gegevens waren uitgesplitst naar straat (per delict een top-10 of top-20 van straten met de hoogste cijfers).

Het gaat om de volgende delicten:

- fietsendiefstal;
- winkelinbraak;
- autodiefstal;
- auto-inbraak;
- zakkenrollen;
- winkeldiefstal;
- woninginbraak.

Bij al deze delicten, met uitzondering van woninginbraak, betroffen de straten in de top-10 of top-20 straten in het centrumgebied.

Deze straten (totaal rond de 50 stuks) zijn ingevoerd in een dataverwerkingsprogramma (Dbase). Per straat werden de aantallen aangiften van de genoemde delicten (m.u.v. woninginbraak, een delict dat in het centrum nauwelijks optreedt) ingevoerd. Ook werd een code ingevoerd voor de zone waarin de betreffende straat ligt: zones onder politietoezicht (2 stuks), zone onder centrummanagement, zelf-regulerende zones (5 stuks). De aanwijzing van deze zones wordt in de hoofdtekst toegelicht. De uitslag wordt hieronder per zone toegelicht. De volgorde van de toelichting komt overeen met de volgorde van de uitdraaien. Voor de herkenbaarheid is de eerste straat van elke zone in de toelichting opgenomen.

Uitkomst

- Zone onder politietoezicht I (Hegstraat e.o.): fietsendiefstal op de Oelemarkt scoort hoog, ondanks het aanbod van een bewaakte stalling in de avonduren. De auto-inbraak is geconcentreerd in de Hegstraat, de winkelinbraak in de Hoogstraat.
- Zone onder politietoezicht II (Parallelweg e.o.): in alle straten is sprake van een verhoogd risico voor fietsendiefstal. Dit wordt in de hand gewerkt door het grote aantal onbewaakt gestalde fietsen en de anonimiteit van het gebied. Auto-inbraak is geconcentreerd op het P+R terrein aan de parallelweg. De Stationsstraat is gevoelig voor bijna alle typen delicten.
- Zone onder centrummanagement (Beekstraat en overige winkelstraten): ook hier in een aantal straten een concentratie van fietsendiefstal, waarbij vooral de Beekstraat opvalt. Winkelinbraken doen zich voor in de Beekstraat, Langstraat, Maastraat en Muntpassage. Auto-inbraak lijkt zich in het centrumgebied alleen voor te doen in de Beekstraat en op de Wilhelminasingel, maar bij het cijfer van de Beekstraat dient bedacht te worden, dat dit mogelijk inbraken betreft die in de Stadhuisgarage zijn gepleegd. In dat geval dienen de aangiftecijfers van Stadhuisplein en mogelijk ook van Hogesteenweg (zie volgende toelichting) er nog bij te worden opgeteld. Zakkenrollerij doet zich voor op de alledrukste plekken in de stad, waar de gelegenheid voor het plegen van dit delict optimaal is: Langstraat, Nieuwe Markt en Patronaatsplein. De Langstraat en Nieuwe Markt zijn ook gevoelig voor het delict winkeldiefstal.

- Zelfregulerende zone I (Bassin e.o.): autodiefstal en auto-inbraak vormen hier de zorgenkindjes. Deze delicten vinden niet in dezelfde straten plaats. Stadhuisplein, Beekpoort en Hogesteenweg (mogelijk hebben de aangiften in de laatste straat betrekking op de stadhuisgarage) zijn gevoelig voor auto-inbraak, terwijl de diefstallen gepleegd zijn op Bassin, Hoge Kei en Kasteelplein (open gebieden).
- Zelfregulerende zone II (Driesveldlaan e.o.): buiten de auto-inbraken, die zich concentreren op de parkeergelegenheden (Wilhelminaplein en Looimolenstraat), vindt in deze zone nauwelijks criminaliteit plaats, althans geen vermogenscriminaliteit.
- Zelfregulerende zone III (Emmasingel e.o.): fietsendiefstal is hier het meest in het oog springende delict. Naast het hoge aantal diefstallen op de Emmasingel valt hier ook de Vogelsbleek (het ziekenhuisterrein) op. Dit terrein blijkt uit de cijfers ook gevoelig voor autocriminaliteit. De winkelinbraken concentreren zich aan de Emmasingel en de Maasstraat.
- Zelfregulerende zone IV (Begijnesteeg e.o.): dit is een zeer veilige zone, indien men de vermogenscriminaliteit als indicator ziet; mogelijk doen de aanwezigheid van zwervers, luidruchtig uitgaanspubliek en 'enge plekken' aan deze veiligheid iets af (in sommige interviews wordt hierop gezinspeeld), maar dat wordt door deze cijfers niet zichtbaar gemaakt.
- Zelfregulerende zone V (Biest e.o.): ook dit is een zeer veilige zone, indien men de vermogenscriminaliteit als indicator ziet; hier is hoogstwaarschijnlijk niet, zoals bij zone IV, iets op af te dingen door aanwezigheid van zwervers of dergelijke, want in geen enkel interview wordt daarop gezinspeeld.

ANALYSE VERMOGENSDELICTEN
CENTRUMGEBIED WEERT

aangiftecijfers 1995

Straatnaam	fiets- dief- stal	winkel- inbraak	auto- dief- stal	auto- inbraak	zakken- rollen	winkel- dief- stal
Hegstraat	0	0	0	10	0	0
Hoogstraat	0	6	0	0	3	0
Oelemarkt	51	0	0	0	0	0
Carisstraat	0	0	0	0	0	0
Prinsenstraat	0	0	0	0	0	0
Schoolstraat	0	0	0	0	0	0
*** Totaal ***	51	6	0	10	3	0

ANALYSE VERMOGENSDELICTEN
CENTRUMGEBIED WEERT

aangiftecijfers 1995

Straatnaam	fiets- dief- stal	winkel- inbraak	auto- dief- stal	auto- inbraak	zakken- rollen	winkel- dief- stal
Parallelweg	94	4	5	16	0	0
Stationsplein	76	0	0	0	0	0
Stationsstraat	26	5	2	0	5	19
Smeetspassage	29	0	0	0	0	0
*** Totaal ***	225	9	7	16	5	19

ANALYSE VERMOGENSDELICTEN
CENTRUMGEBIED WEERT

aangiftecijfers 1995

Straatnaam	fiets- dief- stal	winkel- inbraak	auto- dief- stal	auto- inbraak	zakken- rollen	winkel- dief- stal
Beekstraat	62	5	0	13	0	4
Collegeplein	17	0	3	0	0	0
Korenmarkt	40	0	2	0	3	0
Langstraat	0	6	0	0	12	21
Maasstraat	0	7	0	0	0	5
Markt	16	0	0	0	7	0
Meikoel	0	0	0	0	3	0
Muntpassage	0	8	0	0	7	13
Muntpromenade	16	0	0	0	0	0
Nieuwe Markt	22	0	0	6	15	19
Patronaatsplein	0	0	0	0	11	0
Wilhelminasingel	16	0	0	12	0	0
Molenstraat	0	0	0	0	0	0
Van Berlostraat	0	0	0	0	0	0
*** Totaal ***	189	26	5	31	58	62

ANALYSE VERMOGENSDELICTEN
CENTRUMGEBIED WEERT

aangiftecijfers 1995

Straatnaam	fiets- dief- stal	winkel- inbraak	auto- dief- stal	auto- inbraak	zakken- rollen	winkel- dief- stal
Bassin	0	0	2	0	0	0
Hoge Kei	0	0	2	0	0	0
Kasteelsingel	15	0	0	0	0	0
Kasteelplein	0	0	6	0	0	0
Stadhuisplein	0	0	0	25	0	0
Beekpoort	0	0	0	9	0	0
Hogesteenweg	0	0	0	9	0	0
*** Totaal ***	15	0	10	43	0	0

Paginanummer 1
25/02/96

ANALYSE VERMOGENSDELICTEN
CENTRUMGEBIED WEERT

aangiftecijfers 1995

Straatnaam	fiets- dief- stal	winkel- inbraak	auto- dief- stal	auto- inbraak	zakken- rollen	winkel- dief- stal
Driesveldlaan	0	0	2	0	0	0
Wilhelminaplein	0	0	3	8	0	0
Looimolenstraat	0	0	0	6	0	0
Sint Isidorispassage	0	0	0	0	0	0
Wilhelminastraat	0	0	0	0	0	0
*** Totaal ***	0	0	5	14	0	0

ANALYSE VERMOGENSDELICTEN
CENTRUMGEBIED WEERT

aangiftecijfers 1995

Straatnaam	fiets- dief- stal	winkel- inbraak	auto- dief- stal	auto- inbraak	zakken- rollen	winkel- dief- stal
Emmasingel	71	5	4	8	0	2
Maaspoort	16	3	0	8	3	6
Vogelsbleek	74	0	8	13	0	0
Drehmanstraat	0	0	0	0	0	0
Sint Pauluslaan	0	0	0	0	0	0
*** Totaal ***	161	8	12	29	3	8

ANALYSE VERMOGENSDELICTEN
CENTRUMGEBIED WEERT

aangiftecijfers 1995

Straatnaam	fiets- dief- stal	winkel- inbraak	auto- dief- stal	auto- inbraak	zakken- rollen	winkel- dief- stal
Begijnesteeg	0	0	0	0	0	0
Paradijsstraat	0	0	0	0	0	0
Verstraetenweg	0	0	0	0	0	0
Kromstraat	0	0	0	0	0	0
*** Totaal ***	0	0	0	0	0	0

ANALYSE VERMOGENSDELICTEN
CENTRUMGEBIED WEERT

aangiftecijfers 1995

Straatnaam	fiets- dief- stal	winkel- inbraak	auto- dief- stal	auto- inbraak	zakken- rollen	winkel- dief- stal
Biest	0	0	0	0	0	0
Minderbroederslaan	0	0	0	0	0	0
Recollectenstraat	0	0	0	0	0	0
*** Totaal ***	0	0	0	0	0	0